

INFORMĀCIJA VECĀKIEM

VIENAUDŽU VARDARBĪBA/PAZEMOŠANA OBLIGĀTI IR JĀAPTUR. Ceļš nebūs ātrs un vienkāršs. Panākumu atslēga būs liela kaudze baltu papīru, neatlaidība un pacietība.

Dizains: Olga Vahruševa

TERMINU SKAIDROJUMS

Vienaudžu vardarbība (angl. *bullying* vai *mobying* nozīmē 'pazemot' vai 'uzbrukt'). Vienaudžu vardarbība/pazemošana ir agresīva uzvedība un rīcība, kas otram nodara tiešu fizisku kaitējumu vai uzbrukumu, kā arī netieši izslēdzot no kopējā kolektīva vai grupas. Vienaudžu vardarbībai ir vairākas formas – fiziska (sišana, grūšana, speršana, kniebšana u.tml.), verbāla (apsaukāšanās, komentāru izteikšana, aprunāšana), emocionāla (nepieņemšana grupā, ignorēšana).

Kibernētiskā vienaudžu vardarbība – veids, kad sociālie tīkli un e-pasti, čati, grupas tiek izmantoti, lai pazemotu otru personu.

Par vienaudžu vardarbību mēs saucam agresīvu uzvedību, kas atkārtojas un ir sistemātiska.

KĀ APTURĒT VIENAUDŽU VARDARBĪBU

SADARBĪBA AR SKOLU

PIERĀDĪJUMU VĀKŠANA

- Ekrāna uzņēmumi, e-pasti, ziņas sociālajos tīklos, klasesbiedru liecības, skolotājas ziņojumi par saplestām, salauztām mantām, ziņas par fiziskiem pāridarījumiem, zilumu fotogrāfijas, splāvienu fotogrāfijas, interneta meklējumu vēsture.
- Analizējam vardarbības ierosinātāju un atbalstītāju sociālo tīklu profilus: kurās un kādās grupās, ko raksta, kā sarunājas. Tas var palīdzēt saprast vardarbības apmērus un iesaistītos bērnus, kā arī apturēt plānoto vardarbības situāciju.

KLASES AUDZINĀTĀJA

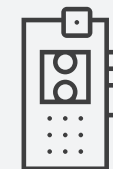
Vēršamies pie klases audzinātājas. Darām to rakstiski. Pedagogam ir jāreaģē pašam vai vēršoties pie skolas atbalsta personām (psihologs, mācību pārzinis, sociālais pedagogs) individuāli jāuzrunā bērna vecāki, kuri ir iesaistīti. Pēc kopīgas situācijas izpētes skolai ir jāpiedāvā rīcības plāns vienaudžu vardarbības novēršanā (lūdzam to darīt rakstiski).

Vienaudžu vardarbības gadījumā skolai ir uzreiz jāreaģē (ne ilgāk kā divu nedēļu laikā).

Bez pieaugušo rīcības bērni ar šo situāciju paši netiks galā. Situācijas risinājums prasīs mērķtiecīgu un ilgstošu darbu.

PATSTĀVĪGAIS DARBS

- Ierakstām audio un video (tā nav privāta filmēšana, to drīkst darīt) un, ja lūdz pārtraukt sakām, ka vācam pierādījumus pretlikumīgām darbībām. Mūs visus līdzīgi filmē veikalos.

Tiesai būs derīga tikai licencēta aparatūra.

Lai atmaskotu vienaudžu vardarbību der ikviens ieraksts, jo tas var palīdzēt visām pusēm saredzēt notiekošo.

ATBALSTĀM BĒRNU

- Bērni iegūst ļoti daudz, ja vecāki viņus aizstāv un palīdz.
- Pasakām paldies, ka izstāstījis.
- Paskaidrojam, ka situācijas atrisinājumam vajadzēs laiku.
- Izstrādājam drošības plānu (kā rīkoties draudu situācijās).
- Sakām, ka problēma nav bērņā, ka cilvēki ir dažādi un ka mēs nevaram uzņemties atbildību par otra rīcību.

JA SITUĀCIJA IR SMAGA UN SKOLA REAGĒ LĒNI, IR IESPĒJAMS VĒRSTIES PIE SPECIĀLISTIEM

• ĢIMENES ĀRSTS

Veiks bērna veselības stāvokļa novērtējumu un nepieciešamības gadījumā nosūtīs pie cita specialista.

• PSIHOLOGS

Var noderēt divējādi:
- palīdzēt un atbalstīt
- novērt bērna psihoemocionālo stāvokli un sniegt atzinumu.

• JURISTS

Palīdzēs orientēties likumdošanā par konkrēto gadījumu.

Vēršoties pie speciālista, pārliecinieties par viņa izglītību un atļauju strādāt.

Ja nekas nemainās,

RAKSTĀM SŪDZĪBAS (tieši sūdzības, nevis iesniegumus)

- Skolas direktoram.
- Ja nekas nemainās,**
- Pašvaldības izglītības pārvaldei.
- Ja nekas nemainās,**
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai,
- Latvijas Republikas tiesībsargam,
- Policijai.

Ja nekas nemainās,

MAINĀM SKOLU (šis ir galējais risinājums; bērnam ir svarīgi zināt, ka Jūs cīnījāties, bet vardarbības ierosinātajam ir jāatbild par darīto).

Rakstīt vajadzēs daudz. Neatkāpjami, rakstām. Mutiskas sarunas ir tikai sarunas. **Rakstām attiecīgajām iestādēm, ja kaut kur iesprūst – rakstām augstāk, bet nepārlecam.** (Ja rakstīsim uzreiz tiesībsargam, viņi jautās skolai un skola godīgi atbildēs – neviens nav pie mums vērsies ar šādu situāciju.)

KRĀJAM ČEKUS

- Medikamenti (ja tiek izrakstīti).
- Psihologa, ārsta, jurista konsultācijas.
- Par fizisko traumu ārstēšanu.
- Privātskolotājas stundas bērnam (ja tas bijis saistībā ar bērna skolas kavēšanu pamatojoties uz bailēm).
- Par sabojāto mantu remontu, iegādi saplēsto vietā.

EJAM UZ TIESU

Ja nekādas sūdzības nav palīdzējušas un lieta netiek risināta, mēs vienmēr varam vērsties tiesā.
Konsultējoties ar juristu, varam pieprasīt morālo kompensāciju.

BĒRNU JURIDISKĀ ATBILDĪBA PAR VARDARBĪBU

LĪDZ ČETRPAKSMIT GADU VECUMA SASNIEGŠANAI

Bērni līdz četrpadsmit gadu vecumam nav saucami ne pie administratīvās, ne kriminālās atbildības.

Bērniem no 11 gadu vecuma var piemērot audzinoša raksturs piespiedu līdzekļus (Likums, Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem 2. un 3. pants)

Visa atbildība par bērnu rīcību gulstas uz vecākiem vai iestādēm, kurās bērni atrodas.

NO ČETRPAKSMIT GADU VECUMA SASNIEGŠANAS

Četrpadsmit gadu vecumu sasniegušām personām iestājas pilna administratīvā un kriminālā atbildība. Tās var notiesāt un tām var piemērot reālu cietumsodu, piespiedu darbu vai naudas sodu. Nosakot šādām personām sodu par pastrādātajiem noziegumiem, tiesa ņems vērā likumā noteiktās nepilngadīgo kriminālatbildības īpatnības (piemēram, īsāks brīvības atņemšanas termiņš salīdzinājumā ar termiņu, kurš par tādu pašu noziegumu tiktu piešķirts pilngadīgai personai), taču vecums vien nav šķērslis saukšanai pie kriminālatbildības.

Attiecībā uz nepilngadīgo vardarbību īpaši jāņem vērā

1) **Krimināllikuma XII nodaļa "Nonāvēšana"**, kurā ir paredzēta atbildība par citas personas nonāvēšanu

2) **Krimināllikuma XIII nodaļa "Noziedzīgi nodarījumi pret personas veselību"**, kurā ir paredzēta atbildība par miesas bojājumu nodarīšanu, spīdzināšanu, draudiem izdarīt slepkavību un nodarīt smagu miesas bojājumu, vajāšanu, atstāšanu bez palīdzības un citiem noziedzīgiem nodarījumiem;

3) **Krimināllikuma XIV nodaļa "Noziedzīgi nodarījumi pret personas pamattiesībām un pamatbrīvībām"**, kurā ir paredzēta atbildība par personas mājokļa neaizskaramības pārkāpumu, korespondences un pa elektronisko sakaru tīkliem pārraidāmās informācijas noslēpuma pārkāpšanu, nelikumīgām darbībām ar fiziskās personas datiem un citiem noziedzīgiem nodarījumiem;

4) **Krimināllikuma XV nodaļa "Noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību, godu un cieņu"**, kurā ir paredzēta atbildība par nelikumīgu brīvības atņemšanu, personas nolaupīšanu, neslavas celšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem;

5) **Krimināllikuma XVI nodaļa "Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību"**, kurā ir paredzēta atbildība par izvarošanu, seksuālu vardarbību, un citiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Vecāki ir atbildīgi par saviem bērniem. To, kas ir labi un kas slikti, bērnam vispirms ir jāiemācās no vecākiem, nevis skolotājiem. Tāpat vecākiem ir jāapzinās atbildība, kas var izrietēt no šķietami nevainīgajiem bērnu jokiem un rotaļām.